

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

BOEKBESPREKING.

M. VAN DEN BROEK en P. J. SCHENK: (Ziekten en beschadigingen der tuinbouwgewassen, Tweede druk 1918, Groningen, J. B. WOLTERS; 2 din. gecartonneerd. 1e deel 402 pagina's met 178 illustraties, prijs f 2.25; 2e deel, 250 pagina's en 75 illustraties, prijs f 1.65.

Deze beide deeltjes met hun rijken inhoud zijn onontbeerlijk voor iederen tuinbouwer, vooral voor de velen, die thans door den nood der tijden het edele bedrijf in kleiner of grooter uitgebreidheid zijn gaan beoefenen. De schrijvers zijn mannen van de praktijk, dus berust een groot deel van wat zij te vertellen hebben op eigen ervaring. Wie nu malheur heeft met zijn rozen of appels, zijn tuinboontjes of seldery kan met behulp van de registers der beide deeltjes de misdadigers op het spoor komen en dan nazoeken wat hem te doen staat. Er is wonder veel in te vinden en de auteurs hebben nog kans gezien om zeer veel aandacht te besteden aan de Dierkunde en Plantkunde zelve, om de boekjes meteen geschikt te maken voor leerboeken aan de landbouwscholen. Intusschen blijft bij het doorlezen van deze zoo uitmuntende boekjes alweer hoe onzeker en onvast nog onze kennis is van de economische beteekenis der dieren. Nog slechts in weinig gevallen is het mogelijk, om met beslistheid te oordeelen over het nuttig of schadelijk zijn van een diersoort en nog moeilijker is het om te komen tot een bepaalde en dan juiste gedragslijn jegens de dieren. Een uitspraak als: »de ekster eet nuttige zangvogeltjes», heeft eigenlijk toch weinig te beduiden. Ook lijkt het mij niet de moeite waard om te vertellen dat de koolmeezen honigbijen eten. De pimpelmeezen doen het trouwens ook, maar geen van beiden zoo dikwijls of zoo algemeen, dat de bijenstand er onder zou lijden. De leeuwerik had ik gaarne vermeld gezien als onschatbare bestrijder van de ritnaalden, want hij voedt zich in de voorzomer vooral met kniptorren en de graspieper houdt hem daarbij gezelschap. Ook de graafwespen verdienen meer gereleveerd te worden en onder de musschenbestrijders verdienen ook de uilen een eervolle vermelding. Zeer terecht wordt met ernst gewezen op het groote nut van kikvorschen en padden voor den tuinbouw.

In overeenstemming met de beteekenis der boekjes als leerboek zijn hier en daar — gelukkig niet te veel — vragen ingelascht o.a.: »Waarom is een kamervlieg zoo moeilijk met de hand te vangen?» Wel, ik vang ze zeer gemakkelijk met de hand en mis er haast nooit een.

Er zijn veel illustraties maar we zijn van de firma Wolters wel beter gewoon. Hier bestond nu de gelegenheid om eens flink voor de dag te komen met nieuw werk, maar het zit weer vol met oudjes en met geleend goed en zodoende is dan ook de Amerikaansche poppenroover in deze pagina's komen rondtollen. Ook ontmoette we weer het heel oude graafwespprentje waar *Ammophila* op nog nooit vertoonde manier aan een rusp staat te zeulen. Zeer gaarne zou ik bij de zweefvliegen de eenige zeer schadelijke zweefvliegen *Merodon equestre* en *Eumerus lunulatus* hebben afgebeeld gezien. Zoo is er meer.

Ongetwijfeld verschijnt er van deze uitstekende en onmisbare boekjes binnenkort wel een derde druk. Wij hopen dat bij die gelegenheid de uitgeefster eens in de bus zal blazen en onze vaderlandsche litteratuur zal verrijken met een groot aantal nieuwe oorspronkelijke, duidelijke en doeltreffende afbeeldingen.

JAC. P. TH.

DR. VALCKENIER SURINGAR: Leiddraad tot het vormen, ontleden, schrijven en uitspreken van wetenschappelijke (in 't bijzonder botanisch phanerogame) geslachts- en soortnamen. Wageningen H. VEENMAN, 72 pagina's.

Dit is een buitengewoon nuttig en aangenaam werkje, dat vooral te pas zal komen, nu van de studenten geen gymnasiale opleiding meer wordt geeischt. Mij dunkt, iedereen die met wetenschappelijke namen heeft om te gaan, moet wel de behoefte aan een werkje als dit gevoeld hebben en als hij dit boek doorwerkt, zal hij zich verbazen over de massa Latijn en Grieksch, die je zoo al doende en determineerende als vanzelf kunt leeren. Het gekke van het geval is dat dan juist door de zoogenaamde Wet-Limburg de belangstelling en waardeering voor de klassieke talen in breede kringen wordt bevorderd. Dit boekje zal ongetwijfeld een groot en welverdiend succes hebben.

JAC. P. TH.

DR. J. VALCKENIER SURINGAR: Systematisch overzicht der voornaamste plantenfamilies en geslachten met winterharde houtgewassen. Wageningen, H. VEENMAN, 64 pagina's.

Met dit boekje kunnen de bloeiende heesters van onze parken en tuinen gedetermineerd worden tot op de geslachten. De auteur belooft ook later lijsten te geven voor de soorten en

zoo krijgen we nan een beknopte dendrologie voor Nederland. Het overzicht is streng wetenschappelijk en vormt zoodoende een aanvulling voor onze flora's, die uit den aard der zaak weinig inzicht geven in de groepeerings- en verwantschap der plantenfamilies. De auteur geeft de voorkeur aan het stelsel van Benthams en Hooker.

JAC. P. TH.

J. B. BERNINK: Ons Dinkelland. Uitgave van het Museum Natura Docet te Denekamp, gecartonneerd 162 pagina's, vele illustraties en een kaart. 2e druk. 1918. Prijs f 2.—.

Vroeger hebben wij den eersten druk van dit werkje uitvoerig aangekondigd. De tweede druk, die thans verschenen is, is belangrijk uitgebreid en verrijkt met vele nieuwe illustraties, waaronder zeer mooie foto's van den heer Bins en bijzonder fraaie teekeningen van den heer Bolink. Het vliegenvangertje tegenover blz. 33 afgebeeld, was niet al te best opgezet, dat is jammer voor de teekening. De algemeene opzet van het boek is onveranderd, er zijn alleen een paar hoofdstukken bij gevoegd, waarvan het laatste stukje autobiographie bevat, benevens de wordingsgeschiedenis van het Museum. Ook hier mogen wij het wagen, wenschen uit te spreken voor den derden druk en wel: een uitvoeriger kaartje dat meer wetenswaardigs geeft dan de groeiplaatsen, die liever niet zoo verleidelijk vermeld moesten worden, en dan ook een logischer behandeling van de lijsten aan het slot van het werkje. Het gaat eigenlijk niet aan, om in een boekje als dit, dat vooral zijn debiet zoekt onder de gewone toeristen in Twente de plantenlijst op te stellen in het kortschrift van Dr. Goethart. Ook de lijst van wat er in het Museum te zien is doet een weinig kermisachtig aan, dat komt in hoofdzaak natuurlijk door de grilligheid in de geschenken, maar wij hopen dat bij de uitbreiding in de allervoornaamste plaats er naar gestreefd zal worden om een goed museum tot stand te brengen betreffende de natuurlijke historie van Twente. In ieder geval echter mogen wij alvast dankbaar zijn voor wat Bernink tot nog toe daar aan de grens tot stand heeft gebracht.

JAC. P. TH.

Dr. A. SCHIERBEEK en D. VALKEMA: Dierkunde (Een moderne leiddraad bij het onderwijs in de Natuurlijke Historie, 1e deel 112—XII pagina's, met atlas van 36 platen. Amsterdam W. VERSLUIS 1918. prijs f 2.—

Na de verschijning van het tweede deel hopen wij dit werk uitvoeriger te bespreken, maar nu reeds wenschen wij de aandacht er op te vestigen dat hier iets nieuws wordt gegeven. Op het titelblad staat, dat het bestemd is voor Hoogere Burgerscholen met 3- en 5-jarigen Cursus, Gymnasia, Opleidingsinrichtingen voor a.s. onderwijzers en hoofdonderwijzers. Van harte hopen wij, dat het zich een plaats zal veroveren, want het wordt werkelijk tijd, dat op sommige dier inrichtingen de leerstof van het vak dierkunde eens worde opgefrist, en dat contact gezocht wordt met de werkelijke wetenschap. Ongelukkig is het programma voor de onderwijzers-examen veel te onzeker en bekrompen. Laat ons hopen, dat dit boek ertoe moge medewerken dat bij de opleiding van onderwijzers ook eenige aandacht wordt geschonken aan duidelijke hoofdfeiten uit de palaeontologie, vergelijkende anatomie, embryologie en evolutieleer, zooals die door den schrijver van dit boek zoo sober en betrouwbaar worden medegedeeld. Van de beide auteurs is de eene de schrijver, de andere de teekenaarster. De atlas geeft duidelijke en eenvoudige afbeeldingen van al het behandelde, vooral het anatomisch gedeelte is bijzonder goed verzorgd. Wij zien met zeer veel verlangen de verschijning van het tweede deel tegemoet.

JAC. P. TH.

Libellenvleugeltjes. — Men wordt verzocht in de determineerlijst in de vorige aflevering, blz. 43 e.v., de onderstaande storende fouten te verbeteren, welke tot mijn spijt nog ingeslopen zijn:

- blz. 43 onder IB (13en regel van onder) moet staan: *radiale* (zonder c.)
- blz. 43 onder IIA (7en regel van onder) moet staan fig. 2 *hk.* (niet *kh*)
- blz. 44 in de noot 1) (3en regel van onder) moet staan: in fig. 1 (niet fig. 2)
- blz. 45 in 2a (4en regel van boven) moet staan: een *bijna* regelmatige,
- blz. 45 in 5b (2en regel van onder) moet staan: bij * fig. 1,
- blz. 46 in 6a (2en regel van boven) moet staan: Gesl. *Nehalennia*.
- blz. 50 bij *Leuc. dubia* (2en regel van boven) toevoegen: achtervl. gemidd. 27 mM.
- blz. 51 in 2b (8en regel van boven) invoegen: en ongeveer even dik
- blz. 52 bij *Ae. viridis* (14en regel van boven) aanvullen: pt. stigma minstens 4 mM. lang.
- blz. 52 bij *G. flavipes* (25 regel van boven) moet staan *flavipes*, achterlijf (niet achtervleugel).

Verder zijn de lijstnummers vóór aan de alinea's per abuis overal herhaald bij de b; het geheel zou duidelijker zijn als ze alleen voor de a's stonden.